

АСИМЕТРИЧНІСТЬ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ТА НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

М. В. КУДЕНЦОВА, студентка
*Науковий керівник: ФЕДОТОВА Т. А., канд. екон. наук, доцент,
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського
50005 Дніпропетровська обл., м. Кривий Ріг, вул. Трамвайна 16
office@donnuet.edu.ua*

Постіндустріальна епоха розвитку людських економічних взаємовідносин, що знаходиться під впливом глобальних викликів та інституціонально-структурних змін, характеризується новим інституційно-організаційним форматом. Даний формат покликаний посилити інноваційний розвиток і створити глобальний простір інновацій у результаті трансформації світсистеми. В глобалізованому світі ХХІ століття, вдале поєднання індустріального та постіндустріального способів виробництва вже визначило появу нового суспільно-технологічного способу виробництва, що базується на інтелектуально-інноваційному й інформаційно-технологічному укладі [2].

Подальший розвиток національного господарства значною мірою залежить від ступеня впровадження інноваційних технологій виробництва. Стимулювання та активізація інноваційної діяльності підприємств стає однією з його передумов. Але в умовах невизначеності та макроекономічної нестабільності суб'єкти господарювання стикаються із серйозними перешкодами. Необхідне створення таких умов господарювання, що стимулюють інноваційну діяльність та сприяють зростанню економічного потенціалу національної економічної системи [4].

Не викликає сумнівів той факт, що одним із чинників зростання конкурентоспроможності та ефективності економіки на всіх її рівнях є впровадження інновацій. Потрібна чітка інноваційна політика держави, яка повинна включати стимулювання інновацій на державному та регіональних рівнях, долучення до глобальних інноваційних мереж, залучення інвестиції у науково-дослідні роботи, удосконалення регулятивного середовища, визначення пріоритетів інноваційного розвитку на державному і регіональному рівнях, тощо [3].

Використання інноваційних технологій, поєднання цифрового і матеріального аспектів виробництва, інвестування в освіту набувають великого значення для підвищення конкурентоспроможності як на рівні підприємств, так і держави в цілому. За результатами аналізу визначено ефективні механізми та перспективні тенденції розвитку інноваційних економік:

- діджиталізація та цифровізація, застосування цифрових технологій для оптимізації бізнес-процесів. Трендом Четвертої промислової революції є проникнення цифрових технологій в економіку. Додана вартість

створюється в ІТ-галузі, що збільшує мобільність бізнесу. Найбільш сприятливий податковий клімат для залучення інвестицій у розвиток ІТ-сектору створили США, де Кремнієва долина стала платформою для передових розробок і застосування ІТ-продуктів;

- роботизація як відповідь на глобальні демографічні зміни, що полягають у старінні населення і збільшенні навантаження на працевлаштовану частину людства (одна працездатна людина забезпечує три особи пенсійного віку). Намагаючись попередити негативні наслідки старіння населення, провідні країни світу заохочують розвиток роботизації та збільшення інвестицій у цифрову економіку. Світова економічна криза, пов'язана з пандемією, у середньостроковій перспективі стане стимулом та прискорювачем робототехнічного виробництва. Збільшується попит на робототехніку у сфері охорони здоров'я. У пік пандемії вироблено 30 нових моделей дезінфекційних роботів. Ситуація з пандемією доводить, що роботи можуть звільнити працівників від фізичного навантаження та забезпечити безперебійне виробництво, що є основою стабільного надходження грошових ресурсів до бюджету країни;

- відновлювальна енергетика стає світовим трендом. Однак вона негативно впливає на благополуччя країн, які залежать від видобутку газу, нафти, вугілля. Актуалізує питання використання відновлювальної енергетики роботизація, ефективний розвиток якої залежить від нових джерел енергії;

- конвергенція технологій та знань є фундаментальним базисом Четвертої промислової революції. Наукові аналітики прогнозують перехід від третинного до четвертинного сектору економіки, а в майбутньому й до п'ятеринного;

- віртуалізація світу та штучний інтелект мають найбільший потенціал кардинально змінити суспільне життя, зробивши його ефективнішим та продуктивнішим [1];

Таким чином, глобалізація відкриває можливості для подолання технологічного розриву і впровадження інновацій для зростання конкурентоспроможності всіх суб'єктів національної економіки і на рівні країни в цілому.

Список використаних джерел:

1. Волощук В. Р. Інвестування інноваційного розвитку підприємств АПК: теорія, методологія, практика: дис. д-ра екон. наук: 08.00.04. Кам'янець-Подільський, 2021. 465 с.

2. Краус Н. М. Інноваційна економіка в глобалізованому світі: інституціональний базис формування та траєкторія розвитку: монографія. К.: Аграр Медіа Груп, 2019. 492 с.

3. Людвік І.І. Інноваційний розвиток України в умовах глобалізації економічного простору. *Держава та регіони*. 2022. № 2 (125). С. 36-40.

4. Кубатко О. В., Омеляненко Ю. О. Інноваційний розвиток підприємств в умовах економічної нестабільності. *Механізм регулювання економіки*. 2015. № 2. С. 54-60.

ПИТАННЯ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ БІЗНЕСУ: ДОСВІД ФІНЛЯНДІЇ

Р. В. ЛИТВИНСЬКИЙ, аспірант
Інститут економіки промисловості НАН України
03057 Україна, м. Київ, вул. Марії Капніст, 2
Romanlitvinsky1990@gmail.com

У 2022 р. Фінляндія очолила Індекс цифрової економіки та суспільства (DESI), що є щорічною оцінкою цифрового розвитку в країнах ЄС [1]. У дослідженні DESI фахівці оцінили прогрес цифровізації у таких сферах, як людський капітал, зв'язок, інтеграція цифрових технологій та цифрові державні послуги. Фінляндія лідирує за більшістю цих індикаторів: її підсумковий бал становить 69,6 зі 100 (для порівняння: середній показник по ЄС становить 52,3).

Фінляндія займає перше місце в інтеграції цифрових технологій у бізнес- та електронну комерцію, де близько 82% фінських малих і середніх підприємств (МСП) мають принаймні певний базовий рівень використання цифрових технологій. Це значно перевищує середній показник по ЄС (55%). Крім того, фінські компанії продовжують активно впроваджувати передові технології: 66% з них використовують хмарні рішення, а 16% інтегрують у свою діяльність технології штучного інтелекту. Зазначені показники є вдвічі більшими, ніж аналогічні середні по ЄС.

Фінляндія займає друге місце у сфері цифрових державних послуг. За статистичними даними, 92% фінських інтернет-користувачів використовують послуги електронного уряду, попередньо заповнені форми (90%) та онлайн-сервіси як для фізичних осіб, так і для підприємств (90% і 93% відповідно), у той час як середні показники по ЄС становлять 75% і 82% відповідно.

Найбільшу частку фінських компаній (93%) складають мікропідприємства (переважно сімейний бізнес). Це не заважає країні йти в авангарді міжнародної цифровізації та підвищувати конкурентоспроможність компаній за допомогою цифрових технологій.

Для сприяння процесам цифровізації Міністерство економіки та зайнятості Фінляндії (MEAE) запустило проєкт Real-Time Economy (RTE), який має діяти впродовж 2021-2024 рр. [2]. Основну увагу в проєкті приділено пріоритетним ініціативам, які прискорюють цифрову трансформацію та формують сприятливий та перетворюючий вплив на суспільство. Однією з основних цілей RTE є створення умов фінським компаніям для їх оптимального адаптивного переходу на цифрові технології у режимі реального часу. Очікується, що здатність компаній оцифрувати